

بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۱ کل کشور

۲۶. بخش صنعت و معدن

کد موضوعی: ۳۱۰

شماره مسلسل: ۱۲۲۶۵

اسفندماه ۱۳۹۰

به نام خدا

فهرست مطالب

۱	چکیده
۲	مقدمه
۲	۱. ارزیابی و تحلیل ماده واحده و ردیف‌های مرتبط با بخش صنعت و معدن
۱۰	۲. ارزیابی و تحلیل اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای فصل صنعت و معدن
۱۶	ارائه پیشنهاد
۱۸	منابع و مآخذ

بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۱ کل کشور ۲۶. بخش صنعت و معدن

چکیده

اگرچه بودجه سال ۱۳۹۱ کل کشور در بخش صنعت و معدن، با ساختاری تقریباً مشابه قانون بودجه سال ۱۳۹۰ تهیه و ارائه شده، اما این تفاوت اساسی مشهود است که درخصوص تعیین تکلیف منابع حاصل از هدفمند کردن یارانه‌ها به‌خصوص سهم بخش صنعت و معدن، موضوع ماده (۸) قانون هدفمند کردن یارانه‌ها به‌طور کلی سکوت اختیار کرده و از طرف دیگر با پیش‌بینی متعدد و نامحدود برای منابع صندوق توسعه ملی و ایجاد محدودیت برای بخش تولیدی صنعتی و معدنی، عملاً میزان دسترسی بخش صنعت و معدن به این صندوق را تنزل داده است.

تأمین اعتبار طرح‌های مرتبط با بخش صنعت و معدن از محل باقیمانده درآمدهای مازاد حاصل از صادرات نفت و میعانات گازی بدون مشخص بودن ارقام آنها، حاکی از عدم شفافیت لازم بوده و امکان چندانی برای بهره‌مندی بخش صنعت و معدن وجود نخواهد داشت. همچنین در بخش‌های مختلف ماده واحده، برخلاف قانون مربوط به تأسیس صندوق توسعه ملی، مصارف مختلفی پیش‌بینی شده است که همه این مصارف باید حذف شوند. چراکه تنها مرجع تشخیص نوع مصرف منابع صندوق، هیئت امناست. البته باید خاطر نشان کرد که در میان مصارف تعریف شده نیز، هیچ درصد مشخصی برای بخش صنعت و معدن در نظر گرفته نشده است.

از دیگر نکات قابل تأمل در لایحه بودجه سال ۱۳۹۱ کل کشور در مقایسه با قانون بودجه سال ۱۳۹۰، می‌توان به کاهش اعتبارات مربوط به زیرساخت شهرک‌های صنعتی در ماده واحده و ردیف متفرقه که جزء وظایف حاکمیتی دولت محسوب می‌شود، اشاره کرد.

در بررسی روند بودجه بخش معدن در طی سال‌های مختلف، به روشنی می‌توان دریافت که نسبت بودجه بخش معدن از کل بودجه فصل صنعت و معدن در بخش اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی، روند کاهشی داشته که این نشان‌دهنده کاهش توجه به این بخش در کل مجموعه وزارت صنایع و معدن سابق بوده است.

عدم توجه به قانون برنامه پنجم موضوع ماده (۱۵۷) و قانون معادن مصوب سال ۱۳۹۰ در لایحه سال ۱۳۹۱ کل کشور نیز از جمله نکات منفی لایحه در بخش معدن محسوب می‌شود.

مقدمه

از نگاه تولید، لایحه بودجه سال ۱۳۹۱ کل کشور با ساختاری تقریباً مشابه قانون بودجه سال ۱۳۹۰ تهیه و ارائه شده است با این تفاوت اساسی که درخصوص تعیین تکلیف منابع حاصل از هدفمند کردن یارانه‌ها به‌خصوص سهم بخش تولید، موضوع ماده (۸) قانون هدفمند کردن یارانه‌ها به‌طور کلی سکوت اختیار کرده و از طرف دیگر با پیش‌بینی متعدد و نامحدود غیرقانونی برای منابع صندوق توسعه ملی و ایجاد محدودیت برای بخش تولیدی صنعتی و معدنی، عملاً میزان دسترسی بخش صنعت و معدن به این صندوق را تنزل داده است.

در این گزارش تلاش می‌شود در ابتدا ماده واحده و ردیف‌های مرتبط با بخش صنعت و معدن (ردیف‌های متفرقه) مورد ارزیابی و تحلیل قرار گیرد، سپس به ارزیابی و تحلیل اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای فصل صنعت و معدن پرداخته می‌شود. در نهایت نتیجه‌گیری و پیشنهادات الحاقی یا اصلاحی مرتبط با بخش صنعت و معدن ارائه خواهد شد.

۱. ارزیابی و تحلیل ماده واحده و ردیف‌های مرتبط با بخش صنعت و معدن

به‌منظور ارزیابی و تحلیل ماده واحده لایحه بودجه سال ۱۳۹۱ کل کشور و ردیف‌های مرتبط با بخش صنعت و معدن در این بخش (بجز اعتبارات ردیف فصل صنعت و معدن) ابتدا احکام مرتبط با بخش صنعت و معدن در لایحه بودجه سال ۱۳۹۱ کل کشور به تفکیک موضوعی احصا شده و سپس با مقایسه تطبیقی آن با احکام مندرج در قانون بودجه سال ۱۳۹۰ کل کشور با رویکرد ملاحظه احکام قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهارم و چهارم قانون اساسی، قانون هدفمند کردن یارانه‌ها و قانون برنامه پنجم توسعه، ارزیابی و تحلیل ماده واحده و ردیف‌های مرتبط با بخش صنعت و معدن انجام خواهد شد. گفتنی است که ردیف‌های مربوط به اعتبارات بخش صنعت و معدن بجز اعتبارات ردیف فصل صنعت و معدن که در بخش بعدی بررسی خواهد شد بیشتر در ردیف‌های متفرقه گنجانده شده است.

قبل از ورود به بحث، ذکر این نکته ضروری است که دولت برخلاف بند «۴۶» قانون بودجه سال ۱۳۹۰ کل کشور درخصوص میزان منابع حاصل از اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها مصوب ۱۳۸۸/۱۰/۱۵ و چگونگی توزیع آن برای موارد مصرف مشخص شده، به‌خصوص سهم تولید موضوع ماده (۸) قانون هدفمند کردن یارانه‌ها، سکوت اختیار کرده و نکته تعجب‌برانگیز این است که در بودجه سازمان هدفمندسازی یارانه‌ها (پیوست شماره سه ردیف ۲۹۵۳۳۰) فقط به

موضوع هزینه‌های جاری سازمان به مبلغ ۳۱,۱۸۸,۸۱۸ هزار ریال اشاره شده است، این درحالی است که فلسفه وجودی این سازمان، واریز منابع حاصل از هدفمندی یارانه‌ها به حساب این سازمان در قالب یک ردیف درآمدی و سه ردیف هزینه‌ای برای توزیع بین مواد (۷)، (۸) و (۱۱) قانون هدفمند کردن یارانه‌ها بوده است.

۱-۱. تأمین مالی بخش صنعت و معدن

۱-۱-۱. بند «۱» ماده واحده جزء «۲-۱»

اختصاص منابع از محل باقیمانده درآمدهای مازاد حاصل از صادرات نفت و میعانات گازی (مازاد بر تحقق کلیه ارقام مربوط به قانون بودجه و پس از کسر ۱۴/۵ درصد این درآمدهای مازاد و اختصاص آن به شرکت‌های تابعه وزارت نفت) به طرح‌های مرتبط با بخش صنعت و معدن مشتمل بر موارد ذیل:

- کمک به صنعت و معدن به‌ویژه صنایع نوین،

- تأمین زیرساخت‌های شهرک‌های صنعتی،

- طرح‌های سرمایه‌گذاری توسعه‌ای با اولویت مناطق محروم،

- تنظیم بازار، جایزه صادرات و صندوق ضمانت صادرات،

- افزایش سرمایه دولت در بانک‌ها،

چند نکته درخصوص این بند قابل ذکر است؛ اولاً در موارد ذکر شده فوق، بخش صنعت و معدن فقط در دو مورد یعنی کمک به صنایع نوین و تأمین زیرساخت‌های شهرک‌های صنعتی به‌طور مستقیم و اختصاصی منتفع و در سه مورد باقیمانده به‌صورت عمومی برخوردار خواهد شد. بخش معدن نیز در هیچ یک از موارد فوق دیده نشده است.

ثانیاً برخلاف جزء «ج» بند «۲» قانون بودجه سال ۱۳۹۰ کل کشور که محل مصرف این بند ۱۲ مورد و ۲ تبصره بود و ارقام مربوط به سهم هر بند به تفکیک آمده بود، در این لایحه محل مصرف این بند به ۲۲ مورد افزایش یافته که سهم اختصاصی بخش صنعت و معدن تنها ۲ مورد بدون مشخص بودن ارقام آنهاست. بنابراین، این بند فاقد شفافیت لازم بوده و امکان چندانی برای بهره‌مندی بخش صنعت و معدن وجود نخواهد داشت و به همین دلیل پیشنهاد می‌شود علاوه بر گنجاندن موارد مربوط به بخش صنعت و معدن، که به‌مثابه قانون بودجه سال ۱۳۹۰، سهم هریک از موارد مصرف، پیش‌بینی و به‌صورت درصدی تعیین گردد.

۲-۱-۱. بند «۵» جزء «۲-۵»

اختصاص فقط ۲۰ درصد از منابع صندوق توسعه ملی به صورت ارزی و ریالی به سایر بخش‌ها (به غیر از بخش کشاورزی) اعم از بخش صنعت، معدن، خدمات، نفت و گاز، ساختمان و... نکته بسیار مهم بحث این است که منابع صندوق به صورت غیرقانونی به بخش‌های مختلف تخصیص یافته است که چنین کاری به هیچ وجه در بودجه مجاز نبوده و مصارف در نظر گرفته شده برای صندوق طبق قانون توسط هیئت امناء در چارچوب قانون مصوب مشخص می‌شود. بنابراین کلیت تخصیص‌ها اشتباه بوده و باید حذف شوند. ولی حال اگر ماهیت تخصیص‌ها را هم بررسی کنیم، درمی‌یابیم که ۲۰ درصد منابع صندوق توسعه ملی به بخش کشاورزی و ۲۰ درصد نیز به سایر بخش‌ها اختصاص داده شده است، در حالی که ۶۰ درصد باقیمانده منابع این صندوق عمدتاً صرف مواردی خواهد شد که در تعارض آشکار با بند «ط» ماده (۸۴) قانون برنامه پنجم توسعه است. این موارد به شرح ذیل است:

۱. اجازه به شرکت‌های وزارت نفت برای استفاده از منابع صندوق بدون سقف (بند «۱» جزء (۱-۱) ژ).

۲. اختصاص حداقل مبلغ ۲ میلیارد دلار تسهیلات به بخش حمل‌ونقل به‌ویژه حمل‌ونقل عمومی و قطارهای شهری (بند «۶» جزء «۳-۶»).

۳. اجازه به شرکت‌های آب و فاضلاب و شهرداری‌ها برای استفاده از منابع صندوق بدون سقف (بند «۶» ذیل جزء «۳-۶»).

در این بند بدون سقف بودن منابع و استفاده شرکت‌های دولتی تابعه شرکت‌های آب و فاضلاب محل اشکال است.

۴. اجازه به صندوق توسعه ملی برای خرید اوراق مشارکت ارزی طرح‌های نفت و گاز در بازارهای بین‌المللی بدون سقف (بند «۱۹» جزء «۱۵-۱۹»). هرچند خرید اوراق مشارکت ارزی در بازارهای بین‌المللی خارجی از منابع صندوق توسعه ملی مجاز است، اما بدون سقف بودن آن و عدم تأکید آن بر خارجی بودن بازارهای بین‌المللی محل اشکال است.

با نگاهی به مصارف پیش‌بینی شده غیرقانونی برای صندوق توسعه ملی و ایجاد محدودیت با اختصاص فقط ۲۰ درصد منابع صندوق به بخش‌های مختلف از جمله بخش صنعت و معدن، به نظر می‌رسد در صورت عدم حذف تخصیص‌های یاد شده، بهره‌مندی واحدهای تولیدی صنعتی و معدنی از منابع این بند، چشم‌انداز مطلوبی نخواهد داشت. بنابراین پیشنهاد می‌شود کلیه موارد مصرف غیرقانونی منابع صندوق توسعه ملی، حذف و در صورت ابقا، قید

اختصاص فقط ۲۰ درصد منابع صندوق برای سایر بخش‌ها برداشته شده و سهم اختصاصی بخش صنعت و معدن به صراحت ذکر شود.

۳-۱-۱. بند «۸» جزء «۱-۸» «الف»

اجازه به بانک مرکزی برای سپرده‌گذاری در بانک‌های عامل و یا بانک‌های خارجی معادل ۵ میلیارد دلار به منظور افزایش سهم تسهیلات ارزی بخش غیردولتی در راستای اجرای بند «۳» ماده (۲۸) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی. این حکم در جزء «الف» بند «۱۹» قانون بودجه سال ۱۳۹۰ کل کشور نیز وجود دارد که به دلیل عدم جهت‌گیری این حکم به بخش تولید، امکان بهره‌مندی بخش‌های تولید از جمله بخش صنعت و معدن از منابع این بند پایین بوده است و به همین دلیل پیشنهاد می‌شود موضوع بانک‌های تخصصی و توسعه‌ای از جمله بانک صنعت و معدن و بانک کشاورزی، مهمترین اولویت این بند قرار گیرد.

۴-۱-۱. بند «۸» جزء «۵-۸»

اختصاص معادل ۳۳۰۰ میلیارد ریال به سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران و سازمان توسعه و نوسازی معادن ایران (ایدرو و ایمیدرو) از محل واگذاری سهام، اموال یا بنگاه‌ها به منظور اجرا و اتمام طرح‌های مناطق محروم.

این حکم عیناً در بند «۴۴» قانون بودجه سال ۱۳۹۰ کل کشور نیز آمده بود و تکرار آن در این لایحه از عدم تحقق آن در سال ۱۳۹۰ حکایت دارد. بنابراین دولت به جای تکرار این حکم در قانون بودجه سال‌های مختلف باید دلایل عدم تحقق آن را ریشه‌یابی کند و با ارائه راهکاری جدید، امکان اجرایی شدن آن را فراهم سازد.

۵-۱-۱. بند «۸» جزء «۷-۸»

اجازه به دولت برای اختصاص حداکثر تا سقف ۴۰۰۰ میلیارد ریال به سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران از محل مطالبات دولت بابت مالیات، سود ویژه و سهم دولت.

اگر این حکم به سرنوشت حکم مندرج در جزء «۵-۸» بند «۸» این لایحه دچار نشود و در سال ۱۳۹۱ عملیاتی گردد، می‌تواند کمک مناسبی به ایدرو برای دستیابی به اهداف توسعه‌ای باشد.

۶-۱-۱. بند «۸» جزء «۱۰-۸»

اجازه به دولت برای اختصاص تا سقف ۵۰,۰۰۰ میلیارد ریال بدون رعایت محدودیت موضوع ماده (۲۸) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی برای طرح‌های توسعه‌ای

استان‌ها به‌ویژه طرح‌های اشتغالزایی از جمله در بخش صنعت و زیرساخت آنها و توسعه نواحی و شهرک‌های صنعتی.

اولاً در ماده (۲۸) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی محدودیتی وجود ندارد که در این بند به آن تأکید شده است و به نظر می‌رسد منظور ماده (۲۹) قانون مذکور است.

ثانیاً این بند در تعارض آشکار با قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی است و پیشنهاد می‌شود که حذف گردد.

۱-۱-۷. بند «۱۱» جزء «۱۱-۱»

اجازه به شرکت‌های تابعه وزارت صنعت، معدن و تجارت در کنار وزارتخانه‌های نیرو، نفت، راه و شهرسازی، دفاع، ارتباطات و فناوری اطلاعات برای انتشار اوراق مشارکت ریالی تا سقف ۴۰۰,۰۰۰ میلیارد ریال با تضمین بانک‌های عامل.

درخصوص این بند به منظور شفافیت بیشتر قانون بودجه و بهره‌مندی بخش صنعت و معدن از منابع مالی این بند، پیشنهاد می‌شود به جای درج رقم کلی انتشار اوراق مشارکت ریالی، سهم هر یک از وزارتخانه‌ها به خصوص وزارت صنعت، معدن و تجارت به تفکیک مشخص شود.

۱-۲. حمایت مالی از بخش صنعت و معدن

۱-۲-۱. بند «۷» جزء «۲-۷»

اجازه به بانک مرکزی برای تقسیط پنج ساله اصل و سود تسهیلات سررسید شده و معوق واحدهای تولیدی صنعتی و معدنی.

این حکم نیز در بند «۲۸» قانون بودجه سال ۱۳۹۰ عیناً آمده بود و برای عملکرد مطلوب این حکم ضرورت داشت دولت با ریشه‌یابی دلایل عدم تحقق، تغییرات رویکردی مناسب را در محتوای این حکم اعمال می‌کرد. بنابراین با توجه به اهمیت حیاتی این حکم برای واحدهای تولیدی صنعتی و معدنی، پیشنهاد می‌شود رویکردی مناسب با کمک دولت و بانک مرکزی با عنایت به دلایل عدم تحقق مطلوب آن در سال ۱۳۹۰، در محتوای این بند لایحه بودجه، اتخاذ گردد.

۱-۲-۲. بند «۱۲» جزء «۴-۱۲»

معافیت مالیاتی افزایش سرمایه بنگاه‌های اقتصادی، ناشی از تجدید ارزیابی دارایی آنها.

این حکم نیز در جزء «ب» بند «۷۸» قانون بودجه سال ۱۳۹۰ کل کشور مسبوق به سابقه است

و به‌رغم ماهیت برنامه‌ای آن می‌تواند حمایت مناسبی برای بنگاه‌های صنعتی و معدنی کشور به حساب آید و به افزایش اعتبار این بنگاه‌ها در اخذ تسهیلات بانکی کمک کند.

۱-۳-۱. اعتبارات ردیف‌های متفرقه اختصاصی بخش صنعت و معدن

۱-۳-۱-۱. ردیف ۵۳۰۰۰۰ جزء «۲»

کمک به اکتشاف، حمایت‌های مالی و تجهیز و بهره‌برداری از معادن توسط بخش غیردولتی و نظارت بر وصول حقوق دولتی معادل ۱۰۷,۰۰۰ میلیون ریال اعتبار هزینه‌ای و ۵۲۹,۲۰۳ میلیون ریال اعتبار تملک دارایی‌های سرمایه‌ای که سرجمع آن مبلغ ۶۳۶,۲۰۳ میلیون ریال است که در مقایسه با اعتبار سال قبل ۲۹/۵ درصد رشد یافته است.

لازم به‌ذکر است این رقم در جزء «۲» ردیف ۵۳۰۰۰۰ قانون بودجه سال ۱۳۹۰ کل کشور با سرجمع معادل ۴۹۱,۲۰۳ میلیون ریال آمده بود.

۱-۳-۱-۲. ردیف ۵۳۰۰۰۰ جزء «۲۰»

اختصاص اعتبار هزینه‌ای به سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور (خدمات کارشناسی) معادل ۷,۵۰۰ میلیون ریال.

۱-۳-۱-۳. ردیف ۵۳۰۰۰۰ جزء «۸۳»

کمک به سازمان نظام مهندسی معدن موضوع ماده (۳۵) قانون نظام مهندسی معدن به مبلغ ۵,۰۰۰ میلیون ریال در قالب اعتبار هزینه‌ای.

همان‌طور که در قانون معادن و قانون نظام مهندسی معدن به صراحت آورده شده است، ۳ درصد از حقوق دولتی معادن باید برای کمک به نظام مهندسی معدن، در اختیار این سازمان قرار گیرد ولی طی سالیان اخیر، کمک‌های قانونی صورت‌گرفته هیچ تناسبی با قانون مذکور نداشته و بیشترین میزان اعتبار اختصاصی، ۳,۰۰۰ میلیون ریال بوده است. بنابراین پیشنهاد می‌شود که اعتبار نظام مهندسی معدن از ۵,۰۰۰ میلیون ریال به ۱۰,۰۰۰ میلیون ریال از محل افزایش میزان حقوق دولتی، افزایش یابد.

۱-۳-۱-۴. ردیف ۵۵۰۰۰۰ جزء «۱۴»

اختصاص اعتبار به شرکت مادر تخصصی سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران - اعتبار موضوع بند «الف» ماده (۱۵۸) قانون برنامه پنجم توسعه به مبلغ ۸۰۰,۰۰۰ میلیون ریال در قالب اعتبار تملک دارایی‌های سرمایه‌ای. اعتبار این ردیف در مقایسه با اعتبار سال قبل همین

ردیف، ۱۴ درصد کاهش را نشان می‌دهد. لازم به ذکر است که این اعتبار در جزء «۸۰» ردیف ۵۵۰۰۰۰ قانون بودجه سال ۱۳۹۰ به مبلغ ۹۳۱,۶۴۰ میلیون ریال آمده بود.

مهمترین وجه تمایز قانون بودجه سال ۱۳۹۰ با لایحه بودجه سال ۱۳۹۱ کل کشور در ارتباط با اعتبارات سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی جهت تکمیل زیرساخت شهرک‌های صنعتی، موضوع اختصاص حداقل ۳ درصد اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استانی جهت تکمیل زیرساخت شهرک‌های صنعتی - دولتی همان استان با اولویت مناطق غیربرخوردار در بند «۱۱» ماده واحده این قانون بود که متأسفانه در لایحه بودجه سال ۱۳۹۱ کل کشور، این حکم حذف گردید. این درحالی است که در بند «الف» ماده (۱۵۸) قانون برنامه پنجم توسعه (اضافه بر وظایف مندرج در قانون برنامه چهارم که سازمان مذکور فقط به انجام زیرساخت تا ورودی شهرک‌ها موظف شده بود) سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی مکلف شد که زیرساخت شهرک‌های صنعتی اعم از آب، برق، گاز، تلفن و... را تا ورودی واحدهای صنعتی فراهم سازد.

گفتنی است که اعتبار تملک دارایی‌های سرمایه استانی در قانون بودجه سال ۱۳۹۰، تقریباً معادل ۵۹,۲۰۰ میلیارد ریال بود که ۳ درصد این مبلغ معادل ۱,۷۷۶ میلیارد ریال برای زیرساخت شهرک‌ها اختصاص داده شد که در عمل با توجه به عملکرد ۳/۵۵ درصدی این اعتبار در سال ۱۳۹۰، بالغ بر ۲,۰۹۰ میلیارد ریال صرف زیرساخت شهرک‌های صنعتی شد.

بنابراین در لایحه بودجه سال ۱۳۹۱ کل کشور در مقایسه با قانون بودجه سال ۱۳۹۰، اعتبارات مربوط به زیرساخت شهرک‌های صنعتی که جزء وظایف حاکمیتی دولت محسوب می‌شود، در ماده واحده و ردیف متفرقه، سرجمع به مبلغ ۲,۲۲۱/۶ میلیارد ریال کاهش یافته است. لذا به منظور اجرایی شدن بند «الف» ماده (۱۵۸) قانون برنامه پنجم توسعه، پیشنهاد می‌شود موضوع اختصاص ۳ درصد اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استانی جهت تکمیل شهرک‌های صنعتی - دولتی و غیردولتی همان استان با اولویت مناطق محروم در ماده واحده قانون بودجه سال ۱۳۹۱ کل کشور اضافه گردد که با توجه به اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استانی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۱ تقریباً معادل ۸۴,۲۸۹ میلیارد ریال، سرجمع اعتبارات تخصیصی به امر زیرساخت شهرک‌ها، معادل ۲,۵۲۸ میلیارد ریال خواهد شد.

۵-۳-۱. ردیف ۵۵۰۰۰۰ جزء «۶۰»

اختصاص اعتبار به وزارت صنعت، معدن و تجارت برای ایجاد و توسعه مجتمع‌های تولیدی صادرات‌گرا در سواحل حدفاصل جاسک - گواتر به مبلغ ۲۰۰ میلیارد ریال در قالب اعتبار تملک دارایی‌های سرمایه‌ای.

۴-۱. اعتبارات ردیف‌های متفرقه به‌نام بخش تولید است ولی در اختیار معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور قرار داده شده است

۴-۱-۱. ردیف ۵۵۰۰۰۰ جزء «۵»

اختصاص مبلغ ۱,۲۱۵,۳۹۲ میلیون ریال در قالب اعتبار تملک دارایی‌های سرمایه‌ای به معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور برای زمینه‌سازی جهت تحرک بخشیدن به اقتصاد مناطق کمتر توسعه‌یافته و حاشیه‌ای و تقویت پیوند با اقتصاد ملی - توازن منطقه‌ای (زیرساخت‌ها). لازم به‌ذکر است که در جزء «۵» ردیف ۵۵۰۰۰۰ قانون بودجه ۱۳۹۰ کل کشور نیز برای همین عنوان، مبلغ ۱,۲۱۵,۳۹۴ میلیون ریال اختصاص یافته بود و در قانون بودجه سال ۱۳۸۸ و سال‌های قبل نیز این ارقام مشاهده می‌شود.

۴-۱-۲. ردیف ۵۵۰۰۰۰ جزء «۲۰»

اختصاص مبلغ ۱,۲۱۵,۳۹۴ میلیون ریال در قالب تملک دارایی‌های سرمایه‌ای به معاونت برنامه‌ریزی برای زمینه‌سازی جهت تحرک بخشیدن به اقتصاد مناطق کمتر توسعه‌یافته و حاشیه‌ای و تقویت پیوند با اقتصاد ملی - تولید منطقه‌ای (کمک‌های فنی و اعتباری). لازم به‌ذکر است که در جزء «۳۱» ردیف ۵۵۰۰۰۰ قانون بودجه سال ۱۳۹۰ کل کشور مبلغ فوق‌الذکر به همین عنوان عیناً آمده بود و در قانون بودجه سال ۱۳۸۸ و سال‌های قبل نیز قابل مشاهده است.

۴-۱-۳. ردیف ۵۵۰۰۰۰ جزء «۶۱»

اختصاص مبلغ ۱,۰۰۰ میلیارد ریال در قالب تملک دارایی‌های سرمایه‌ای به معاونت برنامه‌ریزی برای کمک به ایجاد و توسعه زیرساخت‌ها از جاسک تا گواتر.

بسیار قابل تعمق است که براساس سه ردیف فوق‌الذکر سرجمع به مبلغ ۳,۴۳۰/۸ میلیارد ریال اعتبار به معاونت برنامه‌ریزی اختصاص یافته است و این اعتبارات بجز ردیف سوم در قوانین بودجه سنوات قبل نیز سابقه دارد و در سال‌های مختلف نیز تکرار شده و به حساب کمک‌های فنی و اعتبار و انجام زیرساخت‌های بخش تولید منظور می‌شود، اما طی سال‌های مختلف هیچ‌گونه عملکردی از این ارقام از سوی سازمان مربوطه تاکنون ارائه نشده است مبنی بر اینکه دریافت این حجم از اعتبارات به‌نام بخش تولید طی سال‌های مختلف چقدر به اقتصاد مناطق کمتر توسعه‌یافته تحرک بخشیده است یا چقدر تقویت پیوند با اقتصاد ملی یا توازن منطقه‌ای ایجاد کرده است و یا اینکه تا چند سال این روند تحرک‌بخشی ادامه خواهد یافت. از طرف دیگر با

توجه به کیفی بودن موضوع تحرک بخشی به اقتصاد مناطق کمتر توسعه یافته و تقویت پیوند با اقتصاد ملی و مشخص نبودن طرح‌ها و پروژه‌های این اهداف، امکان نظارت نهادهای نظارتی از قبیل دیوان محاسبات اصولاً غیرممکن خواهد بود.

بنابراین به منظور کمک به شفافیت بودجه پیشنهاد می‌شود در درجه اول اعتبارات اجزای «۵»، «۲۰» و «۶۱» ردیف ۵۵۰۰۰۰ از کنترل معاونت برنامه‌ریزی خارج و به وزارتخانه‌های تولیدی از جمله وزارت صنعت، معدن و تجارت و وزارت جهاد کشاورزی اختصاص یابد در غیر این صورت، اختصاص این مبالغ به معاونت برنامه‌ریزی منوط به ارائه گزارش عملکرد از سوی معاونت به کمیسیون‌های صنایع و معادن، جهاد کشاورزی، اقتصادی و برنامه و بودجه مجلس شورای اسلامی، یک‌ماه قبل از ارائه لایحه بودجه به مجلس شورای اسلامی گردد و در صورت عدم رعایت این موضوع، اعتبار تکرار شونده ردیف‌های مذکور، در قانون بودجه سال‌های بعد حذف شود.

گفتنی است که تأمین مالی بانک صنعت و معدن طی سال‌های اخیر در بودجه سنواتی از اهمیت بالایی برای حمایت از بخش صنعت و معدن برخوردار بوده است به‌عنوان نمونه در قانون بودجه سال ۱۳۹۰ کل کشور در جزء «ر» بند «۳»، جزء «ل» بند «۸» و جزء «د» بند «۱۷» ماده واحده بر تأمین مالی و افتتاح خطوط اعتباری ارزی و ریالی از طریق بانک مرکزی و منابع حساب ذخیره ارزی تأکید شده بود. به همین دلیل با توجه به منابع تخصیصی به بانک صنعت و معدن در قوانین بودجه سنواتی سال‌های قبل، هم‌اکنون سررسید پرداخت اکثر این منابع فرا رسیده است که در صورت عدم تهاتر این منابع توسط دولت با بانک مرکزی، کاهش قدرت اعتباردهی بانک مذکور بسیار محتمل خواهد بود که پیامد این امر، واحدهای تولیدی بخش صنعت و معدن را به شدت تحت تأثیر قرار خواهد داد. بنابراین به منظور حمایت از بخش تولید و به‌خصوص تأمین سرمایه در گردش واحدهای صنعتی و معدنی، پیشنهاد می‌شود بخشی از منابع فوق‌الذکر که به‌عنوان مطالبه بانک مرکزی از بانک صنعت و معدن محسوب می‌شود، از طریق دولت تهاتر شود و به‌عنوان افزایش سرمایه دولت نزد بانک مذکور منظور گردد.

۲. ارزیابی و تحلیل اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای فصل صنعت و معدن

ساختار اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در لایحه بودجه سال ۱۳۹۱ همانند سال‌های قبل، شامل دو بخش ملی و استانی است که با توجه به آمار ارائه شده، حجم کل اعتبارات فصل صنعت و معدن، ۵۷/۷ درصد نسبت به قانون بودجه ۱۳۹۰ افزایش یافته است ولی با نگاهی به

ترکیب بودجه طرح‌های استانی و ملی می‌توان دریافت که نسبت بودجه استانی از کل بودجه پیشنهادی، از ۱۰/۷۵ سال ۱۳۹۰ به ۲۹/۵ درصد در لایحه ۱۳۹۱ افزایش یافته که نوعی تغییر رویکرد از طرح‌های ملی به طرح‌های استانی بوده و مؤید شروع نوعی بی‌انضباطی بودجه‌ای است^۱ (جدول ۱).

جدول ۱. مقایسه اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای کل (ملی و استانی)

صنعت و معدن برحسب فصول

عنوان	ملی	نرخ رشد (درصد)	استانی	نرخ رشد (درصد)	جمع
مصوب قانون بودجه سال ۱۳۸۸ کل کشور	۳,۲۵۲,۲۹۱	۰	۶,۱۰۴,۳۸۵	۰	۹,۳۵۶,۶۷۶
مصوب قانون بودجه سال ۱۳۸۹ کل کشور	۲,۵۶۲,۸۴۰	-۲۱	۲,۶۰۳,۷۸۴	-۵۷	۵,۱۶۶,۶۰۳
مصوب قانون بودجه سال ۱۳۹۰ کل کشور	۵,۶۳۹,۴۰۸	۱۲۰	۶۷۹,۶۱۰	-۷۴	۶,۳۱۹,۱۳۸
برآورد لایحه بودجه سال ۱۳۹۱ کل کشور	۷,۰۲۰,۲۲۸	۲۴	۲,۹۴۵,۵۲۱	۳۳۳	۹,۹۶۵,۷۷۳

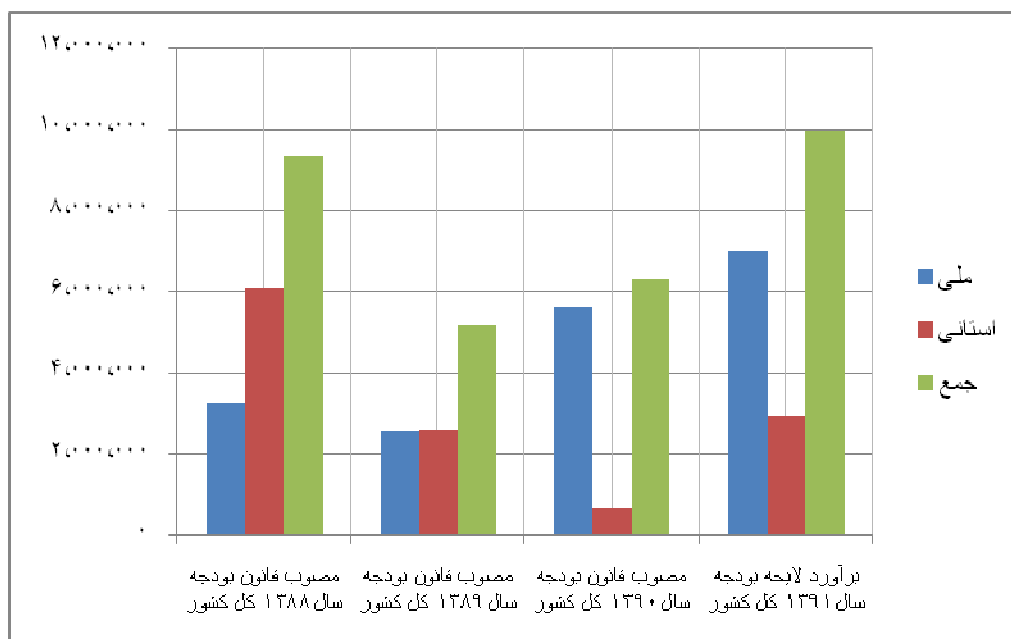
مآخذ: قوانین بودجه سنواتی سال‌های ۱۳۸۸-۱۳۹۰ و لایحه بودجه سال ۱۳۹۱ کل کشور.

توضیح: ارقام ردیف سه در قانون بودجه سال ۱۳۹۰ با ارقام مندرج در لایحه پیشنهادی سال ۱۳۹۱ مغایرت دارد. ملاک عمل در این جدول براساس قانون بودجه سال ۱۳۹۰ است.

۱. دلیل این امر، عدم درج طرح‌ها در برنامه‌های استانی است که همین موضوع نظارت بر چگونگی اجرای برنامه را بسیار دشوار می‌کند.

نمودار ۱. مقایسه اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای کل (ملی و استانی)

صنعت و معدن بر حسب فصول

کل اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در لایحه ۱۳۹۱ تحت عنوان هفت برنامه با زیرساخت‌های صنعتی و معدنی، ایجاد و توسط صنایع، زمین‌شناسی، اکتشاف و راه‌اندازی معادن، ارتقای تولیدات صنعتی، ارتقای تولیدات معدنی و مقاوم‌سازی ساختمان‌ها تقسیم‌بندی شده است. همان‌طور که در جداول ۲ و ۳ مشاهده می‌شود، از مجموع کل اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای، بیش از ۸۲ درصد کل اعتبارات به بخش صنعت تحت سه برنامه، زیرساخت‌های صنعتی و معدنی (که در این برنامه هم طرح‌ها مربوط به بخش صنعت است)، ایجاد و توسعه صنایع و ارتقای تولیدات صنعتی اختصاص یافته و کمتر از ۱۸ درصد اعتبارات به بخش معدن و ایجاد زیرساخت‌های مربوط بدان اختصاص یافته است که این نشان‌دهنده عدم توجه جدی به بخش معدن به‌عنوان حلقه اصلی زنجیره و موتور محرکه تولید اکثر صنایع کشور است.

جدول ۲. مقایسه نرخ رشد تفکیکی اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای کل (ملی و استانی) صنعت و معدن برحسب برنامه

عنوان	برنامه زیرساخت‌های صنعتی و معدنی			برنامه ایجاد و توسعه صنایع			برنامه زمین‌شناسی			برنامه اکتشاف و راه‌اندازی معادن			برنامه ارتقای تولیدات صنعتی			برنامه ارتقای تولیدات معدنی			برنامه مقاوم‌سازی ساختمان‌ها			
	نرخ رشد ملی	نرخ رشد استانی	نرخ رشد	نرخ رشد ملی	نرخ رشد استانی	نرخ رشد	نرخ رشد ملی	نرخ رشد استانی	نرخ رشد	نرخ رشد ملی	نرخ رشد استانی	نرخ رشد	نرخ رشد ملی	نرخ رشد استانی	نرخ رشد	نرخ رشد ملی	نرخ رشد استانی	نرخ رشد	نرخ رشد ملی	نرخ رشد استانی	نرخ رشد	
مصوب قانون بودجه سال ۱۳۸۸ کل کشور	۸۹۷,۱۱۶	۰	۳,۵۱۳,۸۰۶	۰	۱,۰۵۸,۱۲۲	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
مصوب قانون بودجه سال ۱۳۸۹ کل کشور	۲,۳۲۴,۰۷۷	۱۵۹	۶۵۲,۹۰۴	-۸۱	۹۴۷,۱۷۷	-۱۰	۱۴۵,۰۸۸	-۸۸	۲۳۱,۶۲۵	-۹۸	۶,۰۶۰	-۱۹	۵۹,۹۲۶	۲	۵۸۲,۷۲۹	-۵۵	۵۹,۹۲۶	۲	۶۰,۷۲۵	-۹۸	۴,۶۸۵	-۷۸
مصوب قانون بودجه سال ۱۳۹۰ کل کشور	۵۹۹,۹۴۵	-۷۴	۴۳۴,۵۷۶	-۳۳	۱,۶۰۷,۲۲۹	۷۰	۱۲۲,۹۰۹	-۱۵	۲۱۳,۶۶۵	-۸	۳۶,۱۴۹	۴۹۷	۵۸,۶۶۰	-۳	۲,۶۵۴,۲۳۷	-۲۷	۴۳,۸۴۹	-۳	۵۸,۶۶۰	۴۹۷	۴۰۵	-۹۱
برآورد لایحه بودجه سال ۱۳۹۱ کل کشور	۷۴۲,۹۳۲	۲۴	۲,۵۲۹,۶۰۴	۴۸۲	۱,۹۶۳,۱۷۸	۲۲	۱۵۱,۹۲۵	۲۴	۳۲۸,۸۱۶	۵۴	۱,۷۰۰	-۹۵	۵۱,۹۶۱	-۱۱	۲,۸۱۵,۳۵۱	۴۹	۶۵,۳۴۳	-۱۱	۵۱,۹۶۱	۵۴	۱۱۴,۰۰۰	-۳

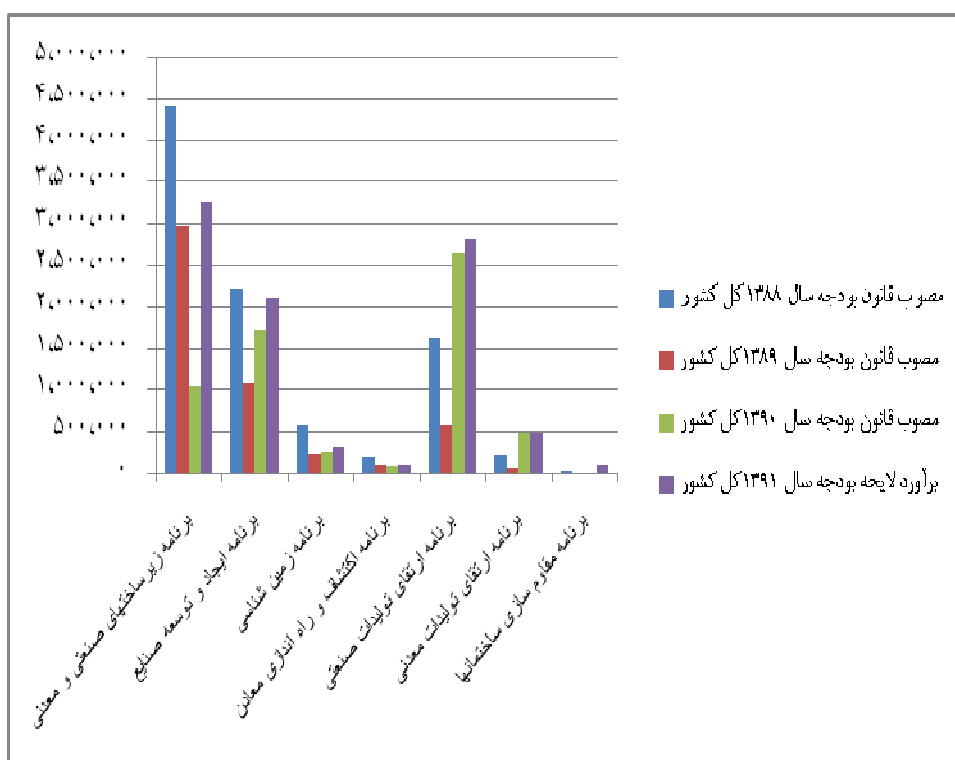
مأخذ: قوانین بودجه سنواتی سال‌های ۱۳۸۸-۱۳۹۰ و لایحه بودجه سال ۱۳۹۱ کل کشور.

توضیح: ارقام نشانه دار براساس قانون بودجه سال ۱۳۹۰ می باشد که با لایحه سال ۱۳۹۱ مغایرت دارد.

جدول ۳. مقایسه نرخ رشد تجمعی اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای کل (ملی و استانی) صنعت و معدن برحسب برنامه

عنوان	برنامه زیرساخت‌های صنعتی و معدنی			برنامه ایجاد و توسعه صنایع			برنامه زمین‌شناسی			برنامه اکتشاف و راه‌اندازی معادن			برنامه ارتقای تولیدات صنعتی			برنامه ارتقای تولیدات معدنی			برنامه مقاوم‌سازی ساختمان‌ها			
	نرخ رشد ملی	نرخ رشد استانی	نرخ رشد جمع	نرخ رشد ملی	نرخ رشد استانی	نرخ رشد جمع	نرخ رشد ملی	نرخ رشد استانی	نرخ رشد جمع	نرخ رشد ملی	نرخ رشد استانی	نرخ رشد جمع	نرخ رشد ملی	نرخ رشد استانی	نرخ رشد جمع	نرخ رشد ملی	نرخ رشد استانی	نرخ رشد جمع	نرخ رشد ملی	نرخ رشد استانی	نرخ رشد جمع	
مصوب قانون بودجه سال ۱۳۸۸ کل کشور	۸۹۷,۱۱۶	۰	۴,۴۱۰,۹۲۲	۰	۱,۰۵۸,۱۲۲	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
مصوب قانون بودجه سال ۱۳۸۹ کل کشور	۲,۳۲۴,۰۷۷	۶۵۲,۹۰۴	۲,۹۷۶,۹۸۱	-۳۳	۹۴۷,۱۷۷	۱۴۵,۰۸۸	۱,۰۹۲,۲۶۵	-۵۱	۲۳۱,۶۲۵	۶,۰۶۰	۲۳۷,۶۸۵	-۵۹	۶۰,۷۲۵	۵۹,۹۲۶	۱۲۰,۶۵۱	-۳۷	۵۸۲,۷۲۹	۵۹,۹۲۶	۶۰,۷۲۵	-۵۹	۴,۶۸۵	-۵۴
مصوب قانون بودجه سال ۱۳۹۰ کل کشور	۵۹۹,۹۴۵	۴۳۴,۵۷۶	۱,۰۳۴,۵۲۱	-۶۵	۱,۶۰۷,۲۲۹	۱۲۲,۹۰۹	۱,۷۳۰,۱۳۸	۵۸	۲۱۳,۶۶۵	۳۶,۱۴۹	۲۴۹,۸۱۴	۵	۵۸,۶۶۰	۴۳,۸۴۹	۱۰۲,۵۰۹	-۱۵	۲,۶۵۴,۲۳۷	۳۶,۱۴۹	۵۸,۶۶۰	۵	۴۰۵	-۳۰
برآورد لایحه بودجه سال ۱۳۹۱ کل کشور	۷۴۲,۹۳۲	۲,۵۲۹,۶۰۴	۳,۲۷۲,۵۳۶	۲۱۶	۱,۹۶۳,۱۷۸	۱۵۱,۹۲۵	۲,۱۱۵,۱۰۳	۲۲	۳۲۸,۸۱۶	۱,۷۰۰	۳۳۰,۵۱۶	۳۲	۵۱,۹۶۱	۶۵,۳۴۳	۲,۸۱۵,۳۵۱	۱۴	۲,۸۱۵,۳۵۱	۱,۷۰۰	۵۱,۹۶۱	۳۲	۱۱۴,۰۰۰	۸۷۶

نمودار ۲. مقایسه اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای کل (ملی و استانی) صنعت و معدن بر حسب برنامه

در بررسی روند بودجه بخش معدن در طی سال‌های مختلف، به روشنی می‌توان دریافت که نسبت بودجه بخش معدن از کل بودجه فصل صنعت و معدن در بخش اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی، از سال ۱۳۸۸ تاکنون به ترتیب ۱۶/۹، ۱۶/۶، ۱۴/۶ و ۱۵ درصد بوده است که با توجه به روند سال‌های گذشته و کاهش اعتبارات مصوب نسبت به لایحه، پیش‌بینی ۱۵ درصدی لایحه، نیز کاهش خواهد داشت. بنابراین مشاهده می‌شود که سهم بخش معدن از کل فصل صنعت و معدن در طرح‌های ملی روند کاهشی داشته که این نشان‌دهنده کاهش توجه به این بخش در کل مجموعه وزارت صنایع و معدن سابق بوده است. این در حالی است که موتور محرکه بخش صنعت در ایران، منابع معدنی بوده که بدون توجه به معدن در سال‌های آتی، بخش عظیمی از صنایع ایران نیز دچار رکود خواهند شد.

ردپای قانون برنامه پنجم و قانون معادن در لایحه بودجه سال ۱۳۹۱ در ارتباط با بخش معدن و صنایع معدنی

- اصلی‌ترین مورد مرتبط به بخش معدن در قانون برنامه پنجم، ماده (۱۵۷) است که تأکید بر تهیه

اطلاعات پایه زمین‌شناسی و جمع‌بندی آنها و ارائه به بخش‌های مختلف جهت استفاده دارد. دلیل طرح این موضوع، نبود اطلاعات پایه و بالا بودن ریسک سرمایه‌گذاری در بخش معدن است. با توجه به حاکمیتی بودن وظایف مربوط به ماده (۱۵۷) قانون برنامه پنجم، علی‌القاعده باید بودجه متناسب از ابتدای سال اول برنامه پنجم، جهت انجام آن در نظر گرفته می‌شد. طبق کارشناسی‌های صورت گرفته، برای انجام ماده (۱۵۷) طی برنامه پنجم، بیش از ۷,۰۰۰ میلیارد ریال بودجه مورد نیاز است.

با توجه به لایحه بودجه سال ۱۳۹۱، کل بودجه در نظر گرفته شده برای این بخش در مجموع ۲۷۸/۸۱ میلیارد ریال است که در مقایسه با بودجه مورد نیاز، بسیار ناچیز بوده و هیچ کمکی به اجرای این ماده نخواهد کرد. بنابراین پیش‌بینی می‌شود که اجرای این ماده در سال ۱۳۹۱ کلاً به تعویق افتد.

یکی از موارد بسیار مهم در بخش معدن و صنایع معدنی لایحه بودجه سال ۱۳۹۱، عدم تطابق لایحه با قانون معادن مصوب سال ۱۳۹۰ است. طبق قانون معادن، حداقل ۶۵ درصد از درآمد حقوق دولتی معادن باید در اختیار معاونت معدنی وزارت صنعت و معدن و تجارت قرار گیرد تا در امور مربوط به معادن و تأمین زیربناها هزینه شود (باید توجه داشت که این میزان تخصیص، باید علاوه‌بر اعتبارات تخصیصی به سازمان زمین‌شناسی و دیگر سازمان‌های مرتبط با بخش معدن باشد).

طبق لایحه، میزان «درآمد حاصل از بهره مالکانه و حقوق دولتی معادن» در ردیف ۱۳۰۴۰۸ جدول شماره ۳، پیوست شماره ۲، ۱,۲۰۰,۰۰۰ میلیون ریال برآورد شده که باید ۷۸۰,۰۰۰ میلیون ریال آن در لایحه به بخش معدن و صنایع معدنی تعلق گیرد که ردیابی از این موضوع در لایحه دیده نمی‌شود.

همچنین در قانون معادن، اختیار معادن شن و ماسه و خاک رس معمولی از وزارت کشور اخذ و به وزارت صنعت، معدن و تجارت واگذار شده که در مورد این معادن نیز از این پس، وزارت مزبور همانند دیگر معادن با آن رفتار خواهد کرد. مطابق با این قانون، درآمد حاصل از این معادن نیز جزء حقوق دولتی معادن محسوب شده و باید به صورت یکجا با ردیف ۱۳۰۴۸۰ (درآمد حاصل از حقوق دولتی معادن) آورده شود. در صورتی که در لایحه، درآمد حاصل از معادن شن و ماسه و خاک رس معمولی در ردیف ۱۳۰۴۰۳ جدول ۳ پیوست شماره ۲ به صورت جداگانه آورده شده و جزء منابع درآمدی وزارت کشور محسوب شده است که خلاف قانون است. بنابراین پیشنهاد می‌شود که:

ردیف ۱۳۰۴۰۳ به عنوان «درآمد حاصل از حق بهره‌برداری از معادن شن و ماسه و خاک رس معمولی» از جدول ۳ پیوست ۲ حذف و رقم مزبور به ردیف ۱۳۰۴۰۸ همان جدول با عنوان «درآمد حاصل از بهره مالکانه و حقوق دولتی معادن» اضافه و رقم ۱,۲۰۰,۰۰۰ میلیون ریال به ۱,۴۰۰,۰۰۰ میلیون ریال اصلاح شود.

ارائه پیشنهاد

پیشنهادات الحاقی و اصلاحی مربوط به بخش صنعت در لایحه بودجه سال ۱۳۹۱ کل کشور

الف) پیشنهادات اصلاحی

۱. به منظور رعایت قانون مربوط به مصارف صندوق توسعه ملی، پیشنهاد می‌شود کلیه مصارف تعیین شده برای منابع صندوق حذف شوند. در صورت ابقای بقیه تخصیص‌های صورت گرفته در لایحه، برای افزایش شفافیت و امکان بهره‌مندی بخش صنعت و معدن از منابع بند «۱» ماده واحده جزء «۱-۲» پیشنهاد می‌شود مانند قانون بودجه سال ۱۳۹۰ کل کشور، سهم هریک از موارد مصرف این بند به خصوص بخش صنعت و معدن، پیش‌بینی و به صورت درصدی تعیین گردد.

۲. به منظور رفع تعارض با بند «ط» ماده (۸۴) قانون برنامه پنجم توسعه و رفع محدودیت، برای بهره‌مندی بخش صنعت و معدن از منابع صندوق توسعه ملی پیشنهاد می‌شود موارد مصرف غیرقانونی منابع صندوق توسعه ملی حذف و در بند «۵» جزء «۵-۲»، قید اختصاص فقط ۲۰ درصد منابع صندوق برای سایر بخش‌ها نیز برداشته شود.

پیشنهاد می‌شود:

۳. جزء «الف» بند «۱-۸» ماده واحده لایحه بودجه سال ۱۳۹۱ کل کشور، دخالت در سیاستگذاری پولی کشور است و پیشنهاد می‌شود که حذف شود. در غیر این صورت پیشنهاد می‌شود که به صورت زیر اصلاح گردد:

عبارت «با اولویت بانک‌های تخصصی صنعت و معدن و کشاورزی» در ابتدای سطر دوم

بعد از عبارت «بانک‌های عامل» اضافه می‌گردد.

۴. به منظور رفع تعارض آشکار با قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهارم قانون اساسی پیشنهاد می‌شود بند «۸» جزء «۸-۱۰» حذف گردد.

۵. به منظور شفافیت بیشتر قانون بودجه و بهره‌مندی بخش صنعت و معدن از منابع مالی، پیشنهاد می‌شود در بند «۱۱» جزء «۱-۱۱» درج رقم کلی انتشار اوراق مشارکت ریالی سهم هریک از وزارتخانه‌ها یا حداقل سهم وزارت صنعت، معدن و تجارت به تفکیک مشخص گردد. علاوه بر این، برای انطباق حکم با قانون انتشار اوراق مشارکت، فهرست طرح‌های انتفاعی که منابع حاصل از انتشار اوراق مشارکت به آنها اختصاص خواهد یافت، باید مشخص و به تصویب مجلس شورای اسلامی برسد.

۶. با توجه به اهمیت حیاتی بند «۷» جزء «۷-۲» ماده واحده برای واحدهای تولیدی صنعتی و

معدنی و افزایش ضمانت اجرایی آن پیشنهاد می‌گردد تغییرات رویکردی مناسب با کمک دولت و بانک مرکزی در محتوای این بند لایحه بودجه اعمال گردد.

۷. به منظور افزایش شفافیت بودجه و کمک به بخش تولید پیشنهاد می‌شود در جدول شماره ۹ برآورد اعتبارات ردیف‌های متفرقه اجزای «۵»، «۲۰» و «۶۱» ردیف ۵۵۰۰۰۰ کنترل معاونت برنامه‌ریزی حذف و اختیار به وزارتخانه‌های ذیربط اختصاص یابد و معاونت برنامه‌ریزی فقط بر هزینه‌کرد این منابع نظارت کند. در غیر این صورت، اختصاص این مبالغ به معاونت برنامه‌ریزی منوط به ارائه گزارش عملکرد از سوی معاونت به کمیسیون‌های صنعت، معدن و تجارت، صنایع و معادن، جهاد کشاورزی و اقتصادی و برنامه و بودجه مجلس شورای اسلامی قبل از ارائه لایحه بودجه به مجلس شورای اسلامی گردد.

ب) پیشنهادات الحاقی

۱. در راستای اجرایی شدن موضوع ماده (۸) قانون هدفمند کردن یارانه‌ها به خصوص بهینه‌سازی مصرف انرژی و اصلاح ساختار فناوری واحدهای تولیدی پیشنهاد می‌شود جزء «الف-۳» بند (۴۶) قانون بودجه سال ۱۳۹۰ کل کشور ابقا گردد.

۲. حداقل سه درصد (۳٪) اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استانی جهت تکمیل زیرساخت شهرک‌ها و نواحی صنعتی دولتی و غیردولتی همان استان با اولویت مناطق غیربرخوردار و محروم آن اختصاص می‌یابد. استان‌ها موظفند در هر مرحله از تخصیص، سهم موضوع این بند را اختصاص دهند.

پیشنهادات الحاقی و اصلاحی مربوط به بخش معدن و صنایع معدنی در لایحه بودجه

سال ۱۳۹۱ کل کشور

۱. در صورت عدم حذف بند «۱-۲»، پیشنهاد می‌شود تا در بند «۱-۲» ماده واحده، موارد زیر به اهداف ذکر شده اضافه شود:

- کمک به صندوق بیمه سرمایه‌گذاری فعالیت‌های معدنی،

- کمک به اکتشاف معادن در بخش خصوصی.

۲. درآمد حاصل از «حق بهره‌برداری از معادن شن و ماسه و خاک رس معمولی»، ردیف ۱۳۰۴۰۳ پیوست شماره ۲، با توجه به اصلاحیه قانون معادن در سال ۱۳۹۰ و واگذاری اختیار معادن شن و ماسه به وزارت صنعت، معدن و تجارت از زیرمجموعه وزارت کشور به زیرمجموعه درآمدهای وزارت صنعت، معدن و تجارت با شماره طبقه‌بندی ۱۳۰۴۰۸ انتقال یافته و تحت یک عنوان آورده شود.

۳. درآمد حاصل از بهره مالکانه و حقوق دولتی معادن به شماره ۱۳۰۴۰۸ جدول شماره ۳ پیوست شماره ۲ پس از اصلاح ۱,۲۰۰,۰۰۰ به ۱,۴۰۰,۰۰۰ میلیون ریال، با توجه به تحقق ۱,۰۰۰,۰۰۰ میلیون ریال درآمد حاصل از حقوق دولتی در ۹ ماهه سال ۱۳۹۰، در مجموع به ۱,۷۰۰,۰۰۰ میلیون ریال افزایش یافته و مازاد درآمد در ردیف‌های زیر هزینه گردد:

- افزایش بودجه برنامه زمین‌شناسی، طرح زمین‌شناسی عمومی ایران (تهیه اطلاعات پایه) ردیف ۴۰۳۰۳۰۰۱ از ۱۳۵,۹۴۹ به ۵۰۰,۰۰۰ میلیون ریال برای تحقق ماده (۱۵۷) قانون برنامه پنجم توسعه.

- افزایش بودجه برنامه زمین‌شناسی، طرح برداشت داده‌های ژئوفیزیک هوایی ردیف ۴۰۳۰۳۲۷۰ از ۸۴,۰۰۰ به ۲۰۰,۰۰۰ میلیون ریال.

منابع و مأخذ

۱. قانون بودجه سال ۱۳۹۰ کل کشور.
۲. قانون برنامه پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۹۰-۱۳۹۴.
۳. قانون هدفمند کردن یارانه‌ها، مصوب ۱۳۸۸/۱۰/۱۵.
۴. قانون اصلاح موادی از قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی مصوب ۱۳۸۷/۳/۲۵.
۵. لایحه بودجه سال ۱۳۹۱ کل کشور.

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۱۲۲۶۵

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۱ کل کشور ۲۶. بخش صنعت و معدن

نام دفتر: مطالعات انرژی، صنعت و معدن (گروه صنعت، معدن و صنایع معدنی)

تهیه و تدوین‌کنندگان: علی اصغر اژدری، فرید دهمقانی

همکاران: سیدعلی اکبر حسین‌زاده، حسن عبدالله‌زاده

ناظر علمی: محمدرضا محمدخانی

متقاضی: کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات

ویراستار تخصصی: —

ویراستار ادبی: —

واژه‌های کلیدی:

۱. لایحه بودجه سال ۱۳۹۱

۲. بخش صنعت و معدن

تاریخ انتشار: ۱۳۹۰/۱۲/۱۰